

Ensamkommande barns och ungas väg in i det svenska samhället

Högbodagarna 25–26 oktober 2018, Högbo brukshotell, Sandviken

Eskil Wadensjö
Institutet för social forskning (SOFI),
Stockholms universitet

Undersökningen

1. Att konstruera ett mer omfattande datamaterial än hittills för undersöka arbete, utbildning, hälsa mm hos de ensamkommande barnen
2. Att undersöka vilka det är som kommer som ensamkommande barn
3. Försöka förklara villkor och utfall för de ensamkommande barn i Sverige bland annat vad gäller utbildning

Hur många kommer?

- År 2015 sökte 88 265 ensamkommande barn asyl i EU28 länder enligt Eurostat. Fler sökte asyl i Sverige jämfört med till andra europeiska länder, 32 250 barn. Därnäst flest till Tyskland (14 400), Österrike (8275) Italien (4070) och Storbritannien (3045).
- År 2016 var det betydligt färre ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige, 2 190 barn. Totalt sökte 63 290 barn asyl i EU28. Flest i Tyskland, 35 935.
- År 2017, sökte 30 945 asyl som ensamkommande i EU28-länder. Italien tog emot flest ansökningar: 9 945. Tyskland näst mest med 9 085, därefter kom Grekland med 2 455 och Storbritannien med 2 205. Sverige hade 1 565 asylansökningar från ensamkommande.

Hur många kommer? Forts.

- Mellan 2008 och 2013, sökte ungefär samma antal ensamkommande barn asyl i EU varje år. Antalet ökade markant 2014 och än mycket mer 2015. 2016 och 2017 är det betydligt färre som kommer.
- Fördelningen efter vilka länder barnen kommer till förändrades mellan åren.
- Antalet som söker asyl i Sverige och Tyskland ökade medan antalet som söker asyl i Storbritannien och Nederländerna minskade under den period vi behandlar. 2016 och 2017 är det flest i Tyskland.

Hur är den administrativa processen?

- Ska inte ta mer än 3 månader, men tar i genomsnitt betydligt längre tid (för många betydligt längre tid); 578 dagar i genomsnitt 2017
- Att dokument saknas är en förklaring
- Ålder? (under 18?); olika testmetoder
- Från vilket land? Från vilken del av ett land? Språktester
- 2017: 5429 ja; 1428 nej; därav 61 nej enligt Dublin-konventionen; 562 återtagna ansökningar/ej längre kvar

Våra data

- SCB (STATIV databasen)
- Migrationsverket (beslutsprocessen)
- Socialstyrelsen (data om öppen och sluten sjukvård)

Grupper som undersökningen omfattar

- Vi undersöker följande grupper under perioden 2003-2014
  - Ensamkommande flyktingbarn som blivit folkbokförda i Sverige.
  - Jämförs med barn som kommit tillsammans med förälder från samma länder.
  - Jämförs med de i samma ålder som är födda i Sverige och med föräldrar födda i Sverige

De flesta är pojkar

- De flesta är pojkar (75 procent); varierar efter vilket land barnen kommer från (och därför mycket mellan olika år)
- Stor övervikt av pojkar bland dem som kommer från Afghanistan och Irak
- Ungefär lika många pojkar och flickor bland dem som kommer från Eritrea och Somalia

Ländersammansättning

- De flesta ensamkommande kommer från några få länder.
- Varierar över tiden (efter var krisen är mest akut)
- Afghanistan, Somalia, Irak, Eritrea, Syrien
- Men mindre grupper kommer från många andra länder

Ålderssammansättning

- De flesta är 16 eller 17 år det år de folkbokförs
- Pojkar är i genomsnitt äldre än flickor när de folkbokförs
- De mycket unga barnen? (med ensamkommande förälder i en del fall)

Föräldrar som förenas med barnen

- 27 % har minst en förälder här (21% av pojkarna och 44 % av flickorna) under vår undersökningsperiod
- 9 % har båda sina föräldrar i Sverige
- 13% av dem från Afghanistan har minst en förälder här, 31% av dem från Somalia, 28% av dem från Irak och 32% av dem från Övriga Afrika

Utbildning i Sverige

- -15 grundskola
- 16 grundskola, gymnasieskola
- 17-21 gymnasieskola, komvux
- 22- komvux, folkhögskola, högskoleutbildning, andra former av utbildning

Arbete

- Låg andel sysselsatta bland tonåringar; högre bland dem som är 20 år och äldre
- Högre andel sysselsatta bland män än bland kvinnor (större skillnad än bland dem med svensk bakgrund)
- Koncentration till vissa arbeten med relativt låga kvalifikationskrav (olika för män och kvinnor)
- Löneinkomsterna stiger med ålder
- NEET-andelen (andelen varken i arbete eller utbildning) högre bland kvinnor än bland män

Faktorer som påverkar sannolikheten att vara sysselsatt för ensamkommande barn

- Kön, ålder, utbildning, under utbildning, civilstånd
- Tid som folkbokförd i Sverige (+)
- Återförenade med föräldrar (-)
- Region i Sverige (Stockholm +)
- Födelseland (Afghanistan +)
- Jämförelse med de norska erfarenheterna

Sysselsättningen för ensamkommande barn jämfört med andra barn från samma länder

- Kön, ålder, utbildning, vara under utbildning, civilstånd
- Ensamkommande barn (+ för män)
- Tid som folkbokförd i Sverige (+)
- Region i Sverige (Stockholm +)
- Födelseland (Afghanistan +)

Några slutsatser I

De ensamkommande barnen deltar i stor omfattning i utbildning

De är ofta i relativt okvalificerade utbildningar

Ju längre tid ensamkommande barn givet ålder har varit folkförda desto högre är sysselsättningen.

Ensamkommande barn är givet tid som folkbokförd och ålder oftare sysselsatta än barn som kommit med sina föräldrar.

Några slutsatser II

Ensamkommande och andra barn från samma länder har mindre ofta arbete än de med svensk bakgrund.

Skillnaden är störst för flickor. Flickorna som kommit som ensamkommande barn har en klart lägre andel sysselsatta än pojkarna.

Några slutsatser III

- De som är bosatta i Stockholms län är oftare sysselsatta än de som bor i andra delar landet.
- Ensamkommande barn från Afghanistan (största gruppen) klarar sig bra jämfört med andra ensamkommande barn.

En fråga

Varför klarar sig de ensamkommande barnen väl så bra som de som kommer med föräldrar från samma länder?

- Selekerad grupp (hög kapacitet)?
- Mer stöd för att komma in i det svenska samhället?
- Mindre krav på att utföra arbete i hushållet (speciellt för flickor)?
- Hårdare krav på sig att prestera (att hjälpa anhöriga i hemlandet)?
- Hårdare krav på att försörja sig själv?

Några avslutande frågor

- Hur går det för dem som har kommit de senaste åren (2015 eller senare)?
- Vad händer med de ensamkommande när de blir äldre?
- Varför går det olika för pojkar och flickor (med barn)?
- Varför går det olika bra i olika delar av landet?

Stockholms
universitet